

POSTANOWIENIE NR 59/2026
KOMISARZA WYBORCZEGO W KATOWICACH II

z dnia 5 maja 2026 r.

w sprawie odrzucenia wniosku mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego”
w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem
kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji

Na podstawie art. 24 w zw. z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 472), Komisarz Wyborczy w Katowicach II

postanawia

odrzuć wniosek mieszkańców miasta Bytom o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji, złożony w dniu 7 kwietnia 2026 r. (zwany dalej „Wnioskiem”), przez pełnomocnika inicjatora referendum.

Uzasadnienie

W dniu 4 lutego 2026 r. do Komisarza Wyborczego w Katowicach II wpłynęło powiadomienie o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji, podpisane przez członków grupy inicjatywnej referendum. Prezydent Miasta Bytomia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego powiadomiony został w dniu 4 lutego 2026 r.

W dniu 7 kwietnia 2026 r. pełnomocnik inicjatora referendum osobiście, w siedzibie Komisarza Wyborczego w Katowicach II, złożył wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o referendum lokalnym, Inicjator referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przekazuje na piśmie, w terminie

określonym w art. 14 ust. 1, komisarzowi wyborczemu wniosek mieszkańców wraz z informacją o spełnieniu obowiązków wskazanych w art. 13 ust. 1 i 3. Do wniosku dołącza się karty, o których mowa w art. 14 ust. 2.

Obowiązki wskazane w art. 13 ust. 1 i 3 polegają na podaniu do wiadomości mieszkańców gminy — w sposób zwyczajowo przyjęty w tej gminie — na koszt inicjatora referendum, przedmiotu zamierzonego referendum; informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania. Z kolei karty, o których mowa w art. 14 ust. 2, są to karty, z których każda powinna zawierać informacje o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać, jak również nazwiska i imiona członków grupy oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, jeżeli inicjatorem referendum jest grupa obywateli.

Wskazania w tym miejscu wymaga, iż w myśl art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, w terminie 60 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 (w rozpoznawanej sprawie — powiadomienie Prezydenta Miasta Bytomia), inicjator przeprowadzenia referendum zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć inicjatywę w tej sprawie.

Ponieważ pełnomocnik inicjatora referendum poinformował pisemnie Prezydenta Miasta Bytomia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum w dniu 4 lutego 2026 r., termin zbierania podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum upłynął w dniu 7 kwietnia 2026 r. (termin liczony zgodnie z art. 9 § 2 kodeksu wyborczego). W tym właśnie dniu rozpatrywany wniosek wraz z kartami, o których mowa w art. 14 ust. 2 o referendum lokalnym, wpłynął do Komisarza Wyborczego w Katowicach II.

Wniosek ten zawierał oświadczenie pełnomocnika inicjatorów referendów o spełnieniu wszystkich wymogów określonych przepisami prawa w tym wymogu określonego art. 13 ust 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym, a dodatkowo zawierał oświadczenie, że m.in.

1. powiadomiono na piśmie Prezydenta Miasta Bytom o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum;
2. przedstawiono pytania referendalne.

Do wniosku załączono karty w liczbie 1 702 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika referendum inicjatorów referendum 12 166 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Bytom.

W dniu 7 kwietnia 2026 r. Komisarz Wyborczy w Katowicach II pismem znak:

DKT.779.1.2026 potwierdził złożenie wniosku mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji przez pełnomocnika Inicjatora Referendum. W potwierdzeniu tym określono również, iż w dniu 9 kwietnia 2026 r. w godzinach 10.00 – 14.00 w siedzibie Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach rozpocznie się postępowanie sprawdzające liczbę i prawidłowość złożonych podpisów. Pełnomocnik Inicjatora Referendum pokwitował w dniu 7 kwietnia 2026 r. odbiór potwierdzenia.

Wszystkie karty zawierające podpisy mieszkańców popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum zostały ponumerowane, opatrzone pieczęcią okrągłą Komisarza Wyborczego w Katowicach II.

Komisarz Wyborczy w Katowicach II w dniu 9 kwietnia 2026 r. podjął czynności sprawdzające, czy zostały spełnione przesłanki z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym. Nadto w tym dniu pracownicy Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach upoważnieni przez Komisarza Wyborczego w Katowicach II pod nadzorem Dyrektora Delegatury do wykonywania czynności technicznych związanych ze sprawdzaniem liczby oraz prawidłowości złożenia podpisów poparcia inicjatywy przeprowadzenia referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji dokonali weryfikacji złożonych podpisów w systemie POPARCIE.

Komisarz Wyborczy w Katowicach II ustalił co następuje:

Zgodnie z art. 4 pkt 1 w zw. z art. 5 ust 1 ustawy o referendum lokalnym, referendum lokalne w sprawach odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji przeprowadza się na wniosek co najmniej 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. Na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy liczba wyborców, ujętych w Centralnym Rejestrze Wyborców w obwodach danej gminy, ustalana jest na koniec kwartału poprzedzającego złożenie powiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum. Na podstawie zatwierdzonego przez gminę meldunku kwartalnego Centralnego Rejestru Wyborców miasta Bytom za IV kwartał 2025 r., liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania objętych Centralnym Rejestrem Wyborców wynosiła 106 266. W związku z tym odpowiednia liczba mieszkańców popierających wniosek referendalny (10%) to 10 627.

Zgodnie z art. 3 ustawy o referendum lokalnym w referendum mają prawo brać udział osoby stale zamieszkujące na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, posiadające

czynne prawo wyborcze do organu stanowiącego tej jednostki. Prawo wybierania potwierdza Centralny Rejestr Wyborców (art. 18 Kodeksu Wyborczego w związku z art. I ust. 2 ustawy o referendum lokalnym).

Badając spełnienie ustawowych wymogów dotyczących złożonych podpisów, Komisarz Wyborczy i osoby przez niego upoważnione stosowały zasady i kryteria określone w art. 14 ustawy o referendum lokalnym oraz pkt. 13, 14, 15 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej nr 61/2021 z dnia 24.05.2021 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień w sprawie referendów lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego (M. P. z 2021 r. poz. 586 zm. M. P. z 2025 r. poz. 756).

Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 4 ustawy „(..) *Mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego popierający wniosek o przeprowadzenie referendum podaje na karcie nazwisko, imię, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL i datę udzielenia poparcia. Dane te potwierdza własnoręcznym podpisem.(..)* ”

Zgodnie z zacytowanymi powyżej przepisami prawa, w toku tego badania sprawdzano czy każda karta zawiera:

- 1) informację o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać,
- 2) nazwiska i imiona członków grupy obywateli będących inicjatorami referendum, oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika.

Następnie, sprawdzano czy:

- 1) imię i nazwisko podano w pełnym brzmieniu (a nie np. pierwszą literę imienia),
- 2) wskazano adres zamieszkania (zgodny z adresem ujęcia w Centralnym Rejestrze Wyborców) obejmujący nazwę miejscowości, (miasta, wsi, osady), nazwę ulicy, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic — numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali,
- 3) został podany numer ewidencyjny PESEL,
- 4) została wskazana data udzielenia poparcia,
- 5) obok danych umieszczono własnoręczny podpis obywatela.

Z czynności sprawdzających sporządzone zostało zestawienie wszystkich wad podpisów ze wskazaniem wady ustalonej dla danej pozycji na konkretnej karcie. Zestawienie to, w formie protokołu wewnętrznego badania podpisów, włączone zostało do akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania sprawdzającego ustalono, że Pełnomocnik Inicjatora Referendum razem z wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji złożył 12 031 podpisów, z czego 7 410 było prawidłowych, a 4 621 podpisów nie spełniło wymogów ustawy, w tym co następuje:

Podsumowanie	
Opis	Wyliczenia
Arkusze wprowadzone	1702
Pozycje ogółem	12031
Pozycje prawidłowe	7410
Pozycje wadliwe	4621
poziom błędów	38,41 %
Pozycje skreślone	404

Statystyka wad			
Grupa Wad	Wada	Wady eliminujące	Wady oznaczone
Wady dot. podpisu wyborcy	Brak podpisu wyborcy	1	1
	Podpis innej osoby	1	1
Wady nazwisk, imion	Brak nazwiska, imienia	5	6
	Inne nazwisko, imię	78	78
	Nieczytelne lub niepełnie nazwisko, imię	13	13
Wady dot. adresu	Brak wypełnienia rubryki adresu	4	5
	Inny adres	942	954
	Niepełny lub nieczytelny adres	72	72
Wady numeru PESEL	Nie podany nr PESEL	1	1
	Błędny, niepełny lub nieczytelny nr PESEL	652	653
	Nr PESEL niezgodny z danymi osobowymi wyborcy	33	34
	Nie odnaleziono w Rejestrze CRW osoby wg. podanego numeru PESEL	241	703
Prawa wyborcze	Brak praw wyborczych	3	618
	Brak praw wyborczych do właściwej rady	1844	2509
	Popierający ma mniej niż 18 lat w ostatnim możliwym dniu udzielenia poparcia inicjatywie referendalnej, komitetowi wyborczemu lub kandydatowi w wyborach	1	18
Inne wady	Poparcie na złej karcie (formularz niezgodny z wymogami ustawy)	0	0
	Wielokrotny podpis tego samego wyborcy po uznaniu jednego podpisu jako prawidłowy	724	1274
Data poparcia	Data poparcia inna niż dopuszczalna lub brak daty	6	11
Podsumowanie		4621	6951

Podkreślenia przy tym wymaga, że w trakcie weryfikacji danych wpisanych na kartach

poparcia niejednokrotnie ujawniano kilka wad w ramach jednego wpisu (np. błąd w nazwisku oraz błąd w adresie albo błąd w adresie oraz dwukrotnie udzielone poparcie), przy czym w takich przypadkach wady te kwalifikowano do jednej z wyżej wymienionych grup, kierując się ich wyżej ustaloną hierarchią ważności. W wewnętrznym protokole weryfikacji podpisów są one oznaczone jako „wady eliminujące”; protokół zawiera także kolumnę „wady oznaczone”, zawierającą wszystkie ujawnione wady, których łącznie oznaczono 6 951.

Nadto stwierdzono, że w treści 149 kart znajdowało się błędne pouczenie usytuowane na dole karty o następującej treści: *„Zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 741) udzielonego poparcia nie można wycofać. Inicjator referendum zobowiązany jest do wykorzystania złożonych na kartach danych osobowych wyłącznie w celu przekazania ich Komisarzowi Wyborczemu w Krakowie (zgodnie z treścią art. 22 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym). W przypadku niezłożenia wniosku o przeprowadzenie referendum, jego inicjator dokonuje protokolarnego zniszczenia kart (art. 14a ust. 1 ustawy o referendum lokalnym).”*

Jak wyżej wskazano, w wyniku weryfikacji podpisów Komisarz Wyborczy w Katowicach II ustalił, że liczba wyborców, którzy prawidłowo udzielili poparcia pod wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji, wynosi ogółem 7 410, podczas gdy dla spełnienia ustawowego progu wymagane było co najmniej 10 627 podpisów. Nadto należy podkreślić że w wyniku weryfikacji numerów PESEL nie występujących w Centralnym Rejestrze Wyborców ujawniono 179 numerów PESEL osób zmarłych przed dniem powiadomienia Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza i Rady Miejskiej w Bytomiu oraz Komisarza Wyborczego w Katowicach II o zamiarze przeprowadzenia referendum.

Niezależnie od powyższego, stosownie do treści art. 22 ustawy o referendum lokalnym przed wydaniem postanowienia o przeprowadzeniu referendum Komisarz Wyborczy w Katowicach II był zobowiązany do ustalenia czy wnioski mieszkańców o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji nie jest wadliwy. Mając na uwadze powyższe Komisarz Wyborczy w Katowicach II stwierdził, że Inicjator referendum nie przedstawił innych dokumentów potwierdzających, że inicjator przeprowadzenia referendum zawiadomił mieszkańców o zamiarze przeprowadzenia

referendum na swój koszt, a także, aby informacja o zamierzonym referendum zawierała pytania lub pytania referendum albo warianty zaproponowane do wyboru, zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy.

Zgodnie bowiem z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym Inicjator Referendum, na swój koszt, podaje do wiadomości mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego przedmiot zamierzonego referendum, przy czym podanie do wiadomości w gminie następuje w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie. Informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania.

Wobec czego Komisarz Wyborczy w Katowicach II postanowieniem nr 45/2026 z dnia 21 kwietnia 2026 r. zwrócił pełnomocnikowi Inicjatora wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego wraz z wezwaniem do usunięcia braków wniosku, szczegółowo wymieniając braki w pkt 2 postanowienia, wyznaczając termin usunięcia braków do dnia 5 maja 2026 r. Pełnomocnik Inicjatora potwierdził odbiór postanowienia w dniu 24.04.2026 r.

W odpowiedzi na postanowienie Komisarza, Pełnomocnik Inicjatorów referendum przedłożył w dniu 5 maja 2026 r. ponownie wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego, a także odpowiedź na wezwanie do usunięcia uchybień. Do tych pism, załączył m.in.

1. Egzemplarz gazetki informacyjnej "URATUJMY BYTOM",
2. Faktura za projekt i wydruk gazetki Uratujmy Bytom,
3. Faktura za usługę kolportażu gazetki Uratujmy Bytom,
4. Faktura za stworzenie i administrację stroną www.referendum-bytom.pl
5. Potwierdzenie bankowe potwierdzające płatność za projekt i druk gazetki Uratujmy Bytom,
6. Potwierdzenie bankowe potwierdzające płatność za kolportaż gazetki Uratujmy Bytom,
7. Wydruk zrzutów ekranu ze strony internetowej www.referendum-bytom.pl oraz profilu Facebook KOMITETU REFERENDALNEGO URATUJMY BYTOM,
8. Zestawienie linków do artykułów medialnych wraz ze zrzutami ekranu

Z przedstawionych dokumentów wynika, że Inicjatorzy Referendum, na swój koszt, podali do wiadomości mieszkańców Bytomia przedmiot zamierzonego referendum. Dokumenty przedstawione przez Pełnomocnika nie budziły wątpliwości Komisarza.

Komisarz Wyborczy oceniając złożony wniosek stwierdził, że Inicjator Referendum wywiązał się z obowiązków określonych w art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym oraz

spełnił wymogi określone w art. 12 ust. 6 ustawy ustalający obowiązek powiadomienia Komisarza Wyborczego o zamiarze podjęcia inicjatywy referendalnej.

Ponieważ jednak rozpatrywany wniosek nie uzyskał ustawowo wymaganego poparcia (zabrakło 3 217 prawidłowych podpisów), należało uznać, iż podlega on odrzuceniu z powodu stwierdzenia niedającego się usunąć uchybienia polegającego na zebraniu niewystarczającej liczby prawidłowo złożonych podpisów osób popierających inicjatywę.

W związku z powyższymi ustaleniami Komisarz Wyborczy w Katowicach II stwierdził, że ustawowy wymóg dla ważności wniosku o zarządzenie referendum nie został spełniony z powodu braku wymaganej liczby prawidłowo złożonych podpisów. Równocześnie Komisarz stwierdził, że w dniu złożenia wniosku tj. 7 kwietnia 2026 roku upłynął termin zbierania podpisów, w związku z tym ich uzupełnienie nie było możliwe. Wniosek o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Bytomia Mariusza Macieja Wołosza przed upływem kadencji oraz Rady Miejskiej w Bytomiu przed upływem kadencji objęty jest zatem wadą nieusuwalną uzasadniającą jego odrzucenie.

W konsekwencji, stosownie do dyspozycji art. 22 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym, Komisarz Wyborczy w Katowicach II orzekł, jak w sentencji postanowienia.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, na postanowienie komisarza wyborczego odrzucające wniosek o przeprowadzenie referendum inicjatorowi referendum służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia.

KOMISARZ WYBORCZY
W KATOWICACH II

/-/ PAWEŁ WYSOCKI